

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Уряд звільнив Галину Григоренко з посади першої заступниці міністерки культури. – Дар'я Лобаненко](#)

[«Наша культура. Наша спадщина»: як українські митці працюють з сьогоденням у своїх творах. – Дар'я Лобанок](#)

[Вишгородська бібліотека зазнала пошкоджень через нічну атаку на Київ](#)

Вшанування пам'яті

[Друга Осінь Бруно Шульца в часи великої війни. – Катерина Гладка](#)

[У театрі Заньковецької презентували ювелірну колекцію, присвячену легендарній акторці. – Андрій Стець](#)

[Кияни пропонують перейменувати станцію метро на «Василя Стуса»](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Сврокомісія вважає, що Україна має «підвищити прозорість рішень» щодо блокування інтернет-ресурсів. – Валерія Буняк](#)

[75% учасників національного тесту з медіаграмотності показали високий результат. – Ірина Семенюта](#)

Ініціативи громад

[У Києві пройшла акція за припинення діяльності музею Булгакова](#)

Креативні індустрії

[Українська дизайнерка Настя Мірзоян перемогла на премії Dezeen Awards 2025. – Дар'я Лобанок](#)

Фестивалі. Форуми

[Faine Misto оголосило нову локацію – фестиваль відбудеться на території «Арени Львів». – Поліна Горлач](#)

[Україна в європейському контексті: стартував Восьмий Форум Via Carpatia. – Ярослава Наумова](#)

[Українська ідентичність у час війни: що показав Всеукраїнський форум у Дніпрі. – Ганна Тимошенко](#)

Театр

[Виставу Харківського театру ляльок показали у Фінляндії. – Олексій Содома](#)

[Міло Рау, Олена Апчел, Тамара Трунова: дискусія «Театр і спротив». – Ксенія Білаш](#)

Музика

[«Пісні вугілля та сталі». Як звучить індустріальний український Схід. – Tetiana Novytska](#)

[Юний піаніст із Тернополя переміг на міжнародному конкурсі в Нідерландах. – Микита Кишиневський](#)

Візуальні мистецтва

[Виставки про хліб, війну та Різдво: 16 проєктів, які варто відвідати у грудні. – Анастасія Курінська](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Остріков, Чернов, Лукіч та інші: хто отримав нагороди національної премії «Кіноколо». – Анна Коваленко](#)

[Український претендент на «Оскар» «2000 метрів до Андріївки» вийшов онлайн. – Наталка Горішня](#)

[Байопік «Малевич» режисерки Дар'ї Онищенко вийшов онлайн на українських стримінгах](#)

[Втрата, бар і четверо колишніх. Sweet.tv презентував драмеди про життя поруч із війною. – Оксана Наумова](#)

[Прем'єра документальної стрічки «Останній Прометей Донбасу» відбудеться на «Київстар ТБ». – Валерія Буняк](#)

[Море, шпигунський вайб і любовний трикутник: коли йти в кінотеатри на комедію «Коли ти розлучишся?»](#)

[«У грандіознім сонцетанці...»: виставка про українське поетичне кіно в Довженко-Центрі. – Ігор Кромф](#)

Просвітництво

[Культурний блогінг: уже не елітарний, але ще не масовий. – Ірина Семенюта](#)

[В Україні запустили першу платформу про бойчукізм](#)

Література. Книговидавання

[Книжка українського автора – серед найкращих за 2025 рік за версією The Washington Post](#)

[Стала відома лавреатка премії імені Станіслава Вінценза-2025](#)

Музейна справа

Понад 50 художниць і художників. В Українському домі презентують виставковий проєкт «Хліб». – Катерина Кадакова

Попри заборону збережено близько 500 особистих речей Шептицьких. У Львові творять музей митрополита. – Галина Терещук

Рисунки Віктора Зарецького, які відкривають його творчість по-інакшому

Охорона культурної спадщини

До нематеріальної культурної спадщини України внесли легенди про конотопську відьму. – Оріся Шиян

Релігія

Суд заблокував ліквідацію Корецького монастиря УПЦ МП на Рівненщині: Держетнополітиці повернули позов. – Ірина Михайленко

Авторське право

Vivat щомісяця фіксує до 40 оголошень із піратськими копіями своїх книжок

Міжнародне співробітництво

Україна та Туреччина посилюють співпрацю у сфері культури. – Віолетта Луньова

На окупованій частині Херсонщини створюють фейковий «культурний простір»: що стоїть за заявами окупантів

Загальні питання

Уряд звільнив Галину Григоренко з посади першої заступниці міністерки культури. – Дар'я Лобаненко

28 листопада Уряд своїм розпорядженням звільнив Г. Григоренко з посади першого заступника міністра культури України (за власним бажанням). Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/uryad-zvilniv-galinu-grigorenku-z-posadi-pershoji-zastupnici-ministerki-kulturi-311744/>

«Наша культура. Наша спадщина»: як українські митці працюють з сьогоденням у своїх творах. – Дар'я Лобанок

«Після початку повномасштабного вторгнення українці проявляють більше інтересу до історії України, її культури та мистецтва. Про це свідчить і нещодавнє дослідження від музичного лейблу romitni, в якому зазначається, що з 2022 року споживання українськомовної музики в Україні збільшилося до 57%. Серед літератури у топах тримаються як класичні українські твори, так і сучасні. Разом з тим українські митці стали створювати ще більше продукту: виходять документальні та художні фільми, на які не завжди встигають купувати квитки, те саме стосується і театральних вистав. 26 листопада в Жовтневому палаці у рамках проекту «Української правди» «УП 100» відбулася панель «Наша культура. Наша спадщина», де модераторка К. Загорій, засновниця фундації Zagoriy, говорила про українську культуру з цьогорічними лідерами у категорії «Культура» А. Чехом, письменником та військовослужбовцем; О. Бабенком, оператором, співавтором документального кіно «2000 метрів до Андріївки»; М. Круть, співачкою і бандуристкою. Йшлося про: які цінності митці вкладають у твори для майбутніх поколінь; опис смерті; українську ідентичність. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/nasha-kultura-nasha-spadshchina-yak-ukrajinski-mitci-pracyuyut-z-sogodennyam-u-svojihtvorah-311747/>

Вишгородська бібліотека зазнала пошкоджень через нічну атаку на Київ
Унаслідок російської комбінованої атаки на Київ у ніч на 29 листопада зазнала пошкоджень Вишгородська центральна районна бібліотека. Докладніше:

<https://chytomo.com/vyshhorodska-biblioteka-zaznala-poshkodzhen/>

Вшанування пам'яті

Друга Осінь Бруно Шульца в часи великої війни. – Катерина Гладка

У Дрогобичі завершився щорічний літературно-мистецький проєкт «Друга Осінь» до 83-х роковин з дня загибелі письменника й художника Бруно Шульца. Щороку наприкінці листопада до Дрогобича приїжджають поціновувачі творчості Шульца з різних частин України та світу. Вони вшановують його пам'ять і діляться власними дослідженнями й творчими доробками. Організаторами заходу вже майже чверть століття є польська й українська сторони, зокрема полоністка, викладачка Дрогобицького університету, багаторічна дослідниця Шульца В. Меньок. Шульца вбили в 1942

році, але фактом своєї багатокультурності він об'єднав польську, українську та єврейську культури в Дрогобичі. У репортажі йдеться про те, як місто приймає гостей у часи великої війни, як повторюється історія та чому Бруно Шульдц досі промовляє до нас крізь час. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/11/28/709031_druga_osin_bruno_shultsa_chasi.html

У театрі Заньковецької презентували ювелірну колекцію, присвячену легендарній акторці. – Андрій Стець

У Національному театрі імені Марії Заньковецької 27 листопада презентовано ювелірну колекцію «Марія» від бренду DUKACHI, присвячену патронесі театру. Прикраси нагадують про часи бенефісу легендарної акторки, її сценічний тріумф і неймовірну популярність серед глядачів. Також показали уривок вистави про Заньковецьку «Заручена зі сценою» у режисурі І. Білиця, прем'єра якої нещодавно відбулася у театрі. Водночас на вечорі презентовано книгу «Марія Заньковецька. Попри цензуру й патріархат. Історія культової акторки українського театру». в якій можна почитати перше видання п'єси української драматургині Л. Тимошенко, за якою поставлено виставу, та біографію акторки з архівними фотографіями. Проведено й благодійний аукціон. Усі зібрані кошти передано у реабілітаційний центр Unbroken на закупівлю розхідників для вакуумно-компресійних апаратів, що допомагають військовим уникати ампутацій та прискорюють процес відновлення після поранень. Докладніше:

https://zaxid.net/u_teatri_zankovetskoyi_prezentovali_yuvelirnu_kolektsiyu_prisvyachenu_legendarniy_aktortsi_n1624815

Кияни пропонують перейменувати станцію метро на «Василя Стуса»

У Києві пропонують перейменувати станцію метрополітену «Академмістечко» на «Василя Стуса». Відповідну петицію № 13898 зареєстровано на сайті Київської міської ради. Докладніше:

<https://chytomo.com/kyiany-proponuiut-perejmenuvaty-stantsiiu-metro-na-vasyliia-stusa/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Єврокомісія вважає, що Україна має «підвищити прозорість рішень» щодо блокування інтернет-ресурсів. – Валерія Буняк

Єврокомісія вважає, що механізми блокування інтернет-ресурсів в Україні потребують узгодження «з європейськими стандартами та законодавством ЄС щодо свободи вираження поглядів». Про це йдеться у щорічному звіті Європейської комісії про розширення ЄС за 2025 рік. У переліку рекомендацій Єврокомісії для України додано пункт про необхідність гарантувати, «що обмеження, тимчасово запроваджені воєнним станом, відповідають ключовим суспільним правам та інтересам, таким як доступ до інформації та свобода медіа». У своїх висновках відомство також вказало, що потрібно «підвищити прозорість рішень» про обмеження доступу до інтернет-ресурсів, аби «обмежити можливості для зловживань з боку органів влади». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/245943/2025-11-28-ievrokomisiya-vvazhaie-shcho-ukraina-maie-pidvyshchyty-prozorist-rishen-shchodo-blokuvannya-internet-resursiv/>

75% учасників національного тесту з медіаграмотності показали високий результат. – Ірина Семенюта

Звання «гуру медіаграмотності» цьогоріч отримали 27% учасників національного тесту з медіаграмотності, що на 19% більше, ніж торік. Про це йшлося на презентації підсумків тестування, яка відбулася 28 листопада. Захід було організовано Національним проєктом з медіаграмотності «Фільтр» Міністерства культури України спільно з партнерами – Центром демократії та верховенства права та ПРООН в Україні. Керівниця Національного проєкту з медіаграмотності «Фільтр» О. Кравченко повідомила, що цьогоріч тест пройшли 34 470 учасників. За її словами, попри технічні труднощі на старті, зацікавлення українців виявилось дуже високим. Докладніше:

<https://ms.detector.media/mediaprosvita/post/38678/2025-11-28-75-uchasnykiv-natsionalnogo-testu-z-mediagramotnosti-pokazaly-vysoky-rezultat/>

Ініціативи громад

У Києві пройшла акція за припинення діяльності музею Булгакова

30 листопада у столиці відбувся протест біля Літературно-меморіального музею Булгакова, учасники якого вимагали припинити діяльність закладу та відмовитися від увічнення пам'яті Булгакова в Україні. Організаторами акції стали спільнота націоналістів «Українська Україна» та громадський рух активістів «Підпілля». Докладніше:

<https://chytomo.com/projshla-aktsiia-za-prypynennia-diialnosti-muzeiu-bulgakova/>

Креативні індустрії

Українська дизайнерка Настя Мірзоян перемогла на премії Dezeen Awards 2025. – Дар'я Лобанок

На одній з найвпливовіших світових премій у сфері архітектури та дизайну Dezeen Awards 2025 перемогу здобула українська дизайнерка А. Мірзоян. Її відзначено у категорії Emerging Interior Designer of the Year («Перспективний дизайнер інтер'єрів»). Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/ukrajinska-dizaynerka-nastya-mirzoyan-peremogla-na-premiji-dezeen-awards-2025-311749/>

Фестивалі. Форуми

Faine Misto оголосило нову локацію – фестиваль відбудеться на території «Арени Львів». – Поліна Горлач

Організатори фестивалю Faine Misto оголосили, що наступного року подія відбудеться у Львові – на території «Арени Львів». Захід триватиме з 31 липня по 2 серпня. Площа фестивалю збільшиться приблизно учетверо, проте

кількість відвідувачів зросте лише на 20% – через обмеження місткості укріплень. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1176362-faine-misto-ogolosilo-novu-lokaciju-festival-vidbudetsa-na-teritorii-areni-lviv/>

Україна в європейському контексті: стартував Восьмий Форум Via Carpatia. – Ярослава Наумова

28 листопада у Львові відкрився Форум Via Carpatia. Захід, який щороку об'єднує українських та європейських інтелектуалів, науковців, громадських, політичних діячів, волонтерів, митців, освітян, проводиться вже увосьме. Докладніше:

<https://espresso.tv/suspilstvo-ukraina-v-evropeyskomu-konteksti-startuvav-vosmiy-forum-via-carpatia>

Українська ідентичність у час війни: що показав Всеукраїнський форум у Дніпрі. – Ганна Тимошенко

У Дніпрі відбувся II Всеукраїнський форум «Українська ідентичність», де представники громад, освітяни, культурні інституції, ветеранські та молодіжні організації обговорили, як саме формується українська ідентичність у період повномасштабної війни. У фокусі були не теоретичні концепції, а реальні кейси з життя громад, які сьогодні щодня працюють із людьми та бачать зміни на місцях. Докладніше:

<https://kto.com.ua/66574/ukrayinska-identychnist-u-chas-vijny-shho-pokazav-vseukrayinskyj-forum-u-dnipro/>

Театр

Виставу Харківського театру ляльок показали у Фінляндії. – Олексій Содома

Вистава «Імперія маст дай» від Харківського театру ляльок імені В. Афанасьєва взяла участь у міжнародному фестивалі Theatre Against War (TAW). Показ відбувся у Національному театрі Фінляндії у Гельсінкі. «Проект TAW (Theater Against War – Театр проти війни) спрямовано на популяризацію сучасної української драматургії та вітчизняного театру. Його кінцева мета – проведення у Гельсінкі фестивалю української драматургії, що створена під час військової агресії Росії проти України та відображає реакцію на неї українського суспільства», – повідомляється на сайті фестивалю. «Імперія маст дай. Напруга 13 кіловольтів. Акумуляємо лють» – вистава режисерки О. Дмитрієвої. Це історія про українських підлітків, яких викрала росія. За сюжетом діти з Херсону потрапляють до табору в Криму, де окупанти «перепрошивають» їхню ідентичність, а герої, натомість, чинять їм супротив. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/puppet-theater-against-war/>

Міло Рау, Олена Апчел, Тамара Трунова: дискусія «Театр і спротив». – Ксенія Білаш

Міло Рау – один із найвпливовіших режисерів документального та політичного театру Європи, директор Віденського фестивалю, засновник

театральної компанії ПРМ (Міжнародний інститут політичних вбивств). Його метод: працювати з реальними людьми і реальними подіями. Серед тем його вистав – диктатура Чаушеску, геноцид тутсі в Руанді, антисемітизм в Австрії, переслідування митців путінським режимом (2013 року йому заборонили в'їзд у росію). Він працює з реальними протоколами судів, і не імітує їх на сцені, а відтворює дослівно – у новому контексті. За маніфестом Міло Рау (він опублікував його у 2018-му, коли очолив міський театр Гента), театр має не відтворювати, а перетворювати світ, працювати з непрофесійними акторами, уникати класичних текстів та цікавитися зонами воєнних конфліктів. 28 листопада у Києві в Молодому театрі відбулася дискусія за участі Міло Рау, О. Апчел і Т. Трунової. Обидві режисерки мають досвід роботи в Європі: Апчел, до мобілізації у військо, була співдиректоркою Theatertreffen – найбільшого театрального фестивалю німецькомовного простору; Трунова зробила ряд постановок у німецьких театрах. Модерував розмову І. Разумейко, співзасновник лабораторії сучасної опери Opera Aperta. Опубліковано основні тези цієї дискусії. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/11/29/709301_milo_rau_olena_apchel_tamara.html

Музика

«Пісні вугілля та сталі». Як звучить індустріальний український Схід. – Tetiana Novytska

Спільний проєкт Центру музики молодих та Goethe-Institut в Україні «Пісні вугілля та сталі» присвячено дослідженню індустріального сходу України через музику. Шестеро українських композиторок і композиторів занурилися в тему важкої промисловості і навіть мали змогу побачити виробництво на власні очі, відвідавши Запоріжсталь. Під керівництвом ментора проєкту, німецького композитора Свена-Інго Коха, вони створили композиції для ансамблю або ансамблю й електроніки. Твори вже було презентовано колективом «Ensemble 24» у Кривому Розі й Дніпрі, а 5 грудня відбудеться прем'єра у Києві, в Національній філармонії України. Докладніше:

<https://theclaquers.com/posts/16017>

Юний піаніст із Тернополя переміг на міжнародному конкурсі в Нідерландах. – Микита Кишиневський

Піаніст із Тернополя М. Антонюк здобув дві перемоги: перше місце на Всеукраїнському конкурсі мистецтв «Козацькому роду нема переводу», який проходив у Києві, а також гран-прі на Міжнародному конкурсі мистецтв Oscar of Talents, що відбувся в Амстердамі. Докладніше:

<https://shotam.info/yunyy-pianist-iz-ternopolia-peremih-na-mizhnarodnomu-konkursi-v-niderlandakh/>

Візуальні мистецтва

Виставки про хліб, війну та Різдво: 16 проєктів, які варто відвідати у грудні. – Анастасія Курінська

Добірка виставок українського мистецтва, які можна відвідати у грудні в Києві, Львові, Івано-Франківську, Одесі та Дніпрі. Серед них: «Як це зроблено?» у Promprylad Art Center (Івано-Франківськ); «Земля, яку ми несемо» у Jam Factory Art Center (Львів); «Колекція. Ігор Гусєв» у Dumchuk Gallery (Київ) тощо. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1175760-vistavki-pro-hlib-vijnu-ta-rizdvo-16-proektiv-aki-varto-vidvidati-u-grudni/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Остріков, Чернов, Лукіч та інші: хто отримав нагороди національної премії «Кіноколо». – Анна Коваленко

Восьма Національна премія кінокритиків «Кіноколо» оголосила цьогорічних переможців. Відзнаки за досягнення українського кінематографа та діячів кіноіндустрії від імені спільноти кінокритиків, кіножурналістів та кінознавців України присуджено в 11 номінаціях. Найкращий повнометражний ігровий фільм – «Ти – космос», режисер П. Остріков. Найкращий короткометражний ігровий фільм – «Життя починається», режисер О. Тараненко. Найкращий повнометражний документальний фільм – «2000 метрів до Андріївки», режисер М. Чернов. Найкращий короткометражний документальний фільм – «Як пройшли мої літні канікули?», режисер А. Лукіч. Найкращий анімаційний фільм – «Київський торт», режисер М. Лиськов. Відкриття року – режисер П. Остріков, «Ти – космос». Найкраща режисура – М. Чернов, «2000 метрів до Андріївки». Найкращий актор – В. Кравчук, «Ти – космос». Найкраща акторка – А. Пустовіт, «Наш дім у вогні». Найкращий сценарій фільму – П. Остріков, «Ти – космос». За досягнення – В. Прилуцький і А. Дарман за дослідження кіноархіву студентських фільмів КНУТКіТ імені Івана Карпенка-Карого та віднайдення архівних фільмів 1930-х, за відеоінсталяцію «Архів у війні». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/ogolosili-peremozhciv-premiji-kinokolo-u-2025-roci-perelik-311779/>

Український претендент на «Оскар» «2000 метрів до Андріївки» вийшов онлайн. – Наталка Горішня

Документальний фільм М. Чернова «2000 метрів до Андріївки» вийшов онлайн. Картину можна подивитися на платформі кіно і телебачення Київстар ТБ. Докладніше:

<https://zaxid.net/ukrayinskiy-pretendent-na-oskar-2000-metriv-do-andriyiv-ki-viyshov-onlayn-n1624810>

Байопік «Малевич» режисерки Дар'ї Онищенко вийшов онлайн на українських стрімінгах

Біографічний фільм «Малевич» про життя відомого художника-авангардиста, зачинателя супрематизму К. Малевича, вийшов онлайн на Megogo. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/film-malevych-onlain/>

Втрата, бар і четверо колишніх. Sweet.tv презентував драмеди про життя поруч із війною. – Оксана Наумова

26 листопада у кінотеатрі «Сінема Сіті» в ТРЦ Ocean Plaza відбувся прем'єрний показ українського серіалу «Ховаючи колишню» виробництва Sweet.tv Originals. Автор сценарію та режисер – С. Кулибишев. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/245950/2025-11-29-vtrata-bar-i-chetvero-kolyshnikh-sweettv-prezentuvav-dramedi-pro-zhyttya-poruch-iz-viynoyu/>

Прем'єра документальної стрічки «Останній Прометей Донбасу» відбудеться на «Київстар ТБ». – Валерія Буняк

Прем'єра документального фільму «Останній Прометей Донбасу» незабаром відбудеться на платформі кіно і телебачення «Київстар ТБ». Картина розповідає історію людей, які попри постійні обстріли продовжують працювати на останній діючій електростанції у вільній частині Донеччини – за десять кілометрів від лінії фронту. Режисер – А. Штука. Стрічка є оригінальним проєктом Київстар ТБ, виготовленим за підтримки Держкіно та УКФ. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/245941/2025-11-28-premiera-dokumentalnoi-strichky-ostanniy-prometey-donbasu-vidbudetsya-na-kyivstar-tb/>

Море, шпигунський вайб і любовний трикутник: коли йти в кінотеатри на комедію «Коли ти розлучишся?»

Романтична пригодницька комедія «Коли ти розлучишся?», продовження комедії «Коли ти вийдеш заміж?», вийде 12 березня в усіх кінотеатрах країни. Режисер – О. Комаровський. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/koly-ty-rozluchyshsia-prokat/>

«У грандіознім сонцетанці...»: виставка про українське поетичне кіно в Довженко-Центрі. – Ігор Кромф

У Довженко-Центрі триває виставка з поетичною назвою «У грандіознім сонцетанці, в космічній клітці тортур», присвячена українському поетичному кіно. Вона стала центральною подією цьогорічної програми Довженко-Центру, присвяченої осмисленню цього напрямку нашого кінематографа. Часовий простір виставки охоплює період від початкових елементів поетичного кіно часів Довженка до розгрому наприкінці 1970-х – початку 1980-х років. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/11/30/709231_grandioznim_sontsetantsi.html

Просвітництво

Культурний блогінг: уже не елітарний, але ще не масовий. – Ірина Семенюта

Попри повномасштабну війну, з 2023 року в Україні триває театральний бум: доходи всіх національних театрів країни того року перевищили показник 2021-го. Квитки на деякі вистави, наприклад, на «Конотопську відьму» І. Уривського чи «Кабаре» О. Коляденко, розкуповували в перші ж години після їхньої появи. Ця тенденція зберігається досі – й не лише в столичних театрах. У

своїй колонці для «ДМ» директорка та засновниця «Дикого театру» Я. Кравченко писала, що театр привертає увагу до важливих тем і в часи війни діє навіть краще, ніж соціальна реклама. Війна побудила інтерес українців до власної історії, а сучасні трагедії спонукали дізнатися про трагедії минулого. Як приклад – низка фільмів, подкастів і мюзиклів про митців «Розстріляного відродження». Якщо до драматичного театру, літератури й кіно увага зросла, то попит на класичне мистецтво досі важко назвати масовим. Складна ситуація й у редакцій, які роблять контент як про попкульт, так і більш нішевий сегмент. Головна редакторка «Сенсор» А. Євдокимова в матеріалі «ДМ» про культурні медіа розповіла, що зараз «найгірший час для створення медіа про культуру, але зрозуміло, що кращих часів у найближче десятиліття не буде». А автор проєкту Bezodnya Music М. Нагорняк назвав музичні медіа «професією ентузіастів». Блогінг про класичне мистецтво ще більш специфічний, але все ж він існує і розвивається. Блогери (В. Зварич, К. Єлеських, М. Здвізова, А. Вітвіцька, М. Сидоренко, М. Делюков, С. Пашенко й О. Нежурко), які розповідають про балет, живопис і театр – у його загальному значенні, а не лише в контексті прем'єр або скандалів, коментують, чи відбувається в цих сферах така ж переоцінка історичних подій і постатей; чи досі в українському академічному мистецтві присутня російська школа. Докладніше:

<https://ms.detector.media/trendi/post/38680/2025-11-29-kulturnyy-blogging-uzhe-ne-elitarnyy-ale-shche-ne-masovyy/>

В Україні запустили першу платформу про бойчукізм

Вона об'єднує біографічні дослідження на основі архівних матеріалів та представляє творчу спадщину українських художників-бойчукістів. Сайт також розкриває трагічні сторінки історії – арешти, заслання та переслідування бойчукістів. В онлайн-музеї можна знайти: оповіді про низку шкіл-робітень з їхніми майстрами та учнями; 50 біографій художників, які формують «крону Яблуні бойчукізму»; 500 творів бойчукістів, що є цінним культурним спадком України та Європи. Розробкою проєкту займаються Lean Art Foundation. Це мистецька ініціатива, спрямована на збереження та популяризацію українського мистецтва ХХ століття та підтримку сучасних культурних практик воєнного часу. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/v-ukrayini-zapustily-pershuyu-platformu-pro-boychukizm/>

Література. Книговидання

Книжка українського автора – серед найкращих за 2025 рік за версією The Washington Post

Книжка «Звичайні люди не носять кулеметів» А. Чапая увійшла до списку найкращих нонфікшн-книжок 2025 року за версією The Washington Post. Всього до списку увійшло 50 видань, опублікованих англійською мовою протягом року. Добірку сформовано редакційною командою. Докладніше:

<https://chytomo.com/knyzhka-ukrainskoho-avtora-sered-najkrashchikh-za-2025-rik-za-versiiei-the-washington-post/>

Стала відома лавреатка премії імені Станіслава Вінценза-2025

Лавреаткою премії імені Станіслава Вінценза стала польська дослідниця українського походження Оля Гнатюк. Вона отримала нагороду за «Гуманістичне служіння та внесок у розвиток регіонів». Гнатюк – перекладачка, есеїстка, радниця президента Українського ПЕН, дослідниця, професорка Інституту славистики Польської Академії Наук, Національного університету «Києво-Могилянська академія», професорка-emeritus Варшавського університету, голова Товариства промоції української культури в Польщі та польської в Україні. Докладніше:

<https://chytomo.com/stala-vidoma-lavreatka-premii-imeni-stanislava-vintsenza-2025/>

Музейна справа

Понад 50 художниць і художників. В Українському домі презентують виставковий проєкт «Хліб». – Катерина Кадакова

У Національному центрі «Український дім» 4 грудня відкривається виставка «Хліб». Буде представлено роботи М. Примаченко, О. Саєнка, Т. Яблонської, І.-В. Задорожного, А. Горської, В. Зарецького, Ж. Кадирової, І. Гайдая, М. Ягоди, С. Туріни та ще понад 50 художників і художниць. Експозиція розпочинається з утилітарних знарядь періоду давньої Русі, трипільської кераміки та археологічних знахідок землеробської культури. Історія давніх аграрних культур і образотворчі інтерпретації зерна розкривають біологічний аспект еволюції та поширення збіжжя, а його географічні шляхи висвітлюють економічну вагу зерна для українських земель. Виставка також досліджує хліб у контексті звияг, утисків та боротьби за свободу, звертається до періодів голоду, коли доступ до хліба ставав інструментом політичного насильства, – та розглядає його роль у розбудові української державності. Важливою частиною проєкту є представлення календарно-обрядового циклу, в якому хліб виконує провідну космогонічну та ритуальну роль. Виставка простежує присутність хліба в традиційних святах, обрядах життєвого циклу, народній поезії, топонімії та прізвищах, а також знайомить глядача з піччю як ключовим елементом української побутової культури. Докладніше:

<https://divoche.media/2025/11/28/ponad-50-khudozhnyts-i-khudozhnykiv-v-ukrainskomu-domi-prezentuiut-vystavkovyy-proiekt-khlib/>

Попри заборону збережено близько 500 особистих речей Шептицьких. У Львові творять музей митрополита. – Галина Терещук

П'ять років у Львові створюють церковний музей митрополита УГКЦ Андрея Шептицького (1865–1944). Перші виставкові зали відкрито у 2020 році, коли МВС України частково передало приміщення Львівській архієпархії Української греко-католицької церкви. 30 листопада відкрито новий експозиційний простір музею, присвячений 160-річчю митрополита Андрея Шептицького. Це виставка особистих речей митрополита, його брата блаженного отця Климентія, родини Шептицьких. Багато особистих речей братів Шептицьких уже експонувалися у різні роки і в різних музеях, зокрема й

церковному. Але відтепер, коли відновлено другий поверх монастирського комплексу, цілісно представлено історію митрополита Шептицького. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/muzej-tserkva-sheptytskyj-pidpillya/33608133.html>

Рисунки Віктора Зарецького, які відкривають його творчість по-інакшому

До 100-річчя художника у Львівському муніципальному мистецькому центрі триває виставка «Сад Зарецького». Понад 80 фото та ескізів відкривають менш відомий, інтимний бік художника. Експозиція пропонує погляд поза підручником – через робочі матеріали, пошуки та сумніви митця. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1174376-risunki-viktora-zareckogo-aki-vidkrivaut-jogo-tvorcist-po-inaksomu/>

Охорона культурної спадщини

До нематеріальної культурної спадщини України внесли легенди про конотопську відьму. – Оріся Шиян

Міністерством культури внесено до національного переліку нематеріальної культурної спадщини «культуру побутування бувальщин про конотопську відьму». Ці короткі оповіді про відьом століттями культивують на Конотопщині. Докладніше:

<https://zaxid.net/do-nematerialnoyi-kulturnoyi-spadshhini-ukrayini-vnesli-legendi-pro-konotopsku-vidmu-n1624792>

Релігія

Суд заблокував ліквідацію Корецького монастиря УПЦ МП на Рівненщині: Держетнополітиці повернули позов. – Ірина Михайленко

Шостий апеляційний адміністративний суд 24 листопада ухвалив повернути позовну заяву Державної служби України з етнополітики та свободи совісті, в якій пропонувалося ліквідувати Корецький Свято-Троїцький жіночий ставропігійний монастир УПЦ МП. Ключовою причиною повернення стало те, що ДЕСС об'єднала в одному провадженні вимоги, які слід розглядати за різними процесуальними процедурами – цивільного та адміністративного судочинства. Повернення позову не позбавляє ДЕСС права повторно звернутися до адміністративного суду. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/novyny-rivnenschyny-sud-zablokuvav-likvidatsiyu-koretskogo-monastirya-upts-mp-na-rivnenshchini-derzhetnopolititsi-povernuli-pozov>

Авторське право

Vivat щомісяця фіксує до 40 оголошень із піратськими копіями своїх книжок

Від квітня до листопада 2025 року видавництво Vivat зверталось до онлайн-майданчиків приблизно 700 разів із вимогою видалити оголошення, в яких незаконно продавалися піратські копії їхніх книжок. Про це представник

видавництва В. Шевчук розповів під час воркшопу для книговидавців «Протидія книжковому піратству», організованого Українським національним офісом інтелектуальної власності спільно з Українським інститутом книги у межах IP LET Forum 2025 – наймасштабнішого форуму року на тему інтелектуальної власності. За словами Шевчука, найбільше піратять приблизно 15 бестселерів Vivat. Із загальної кількості звернень приблизно 500 стосувалися OLX та пов'язаних майданчиків, решта 200 – інших інтернет-ресурсів та окремих продавців, які створюють власні сторінки для продажу нелегальних копій. Однак, попри швидкі реакції онлайн-платформ, масштаби проблеми не зменшуються: щомісяця з'являється близько 40 нових оголошень з піратськими книжками Vivat. Докладніше:

<https://chytomo.com/vydavnytstvo-vivat-shchomisiatsia-fiksuie-do-40-novykh-oholoshen-iz-prodazhem-piratskykh-kopij-svoikh-knyzhok/>

Міжнародне співробітництво

Україна та Туреччина посилюють співпрацю у сфері культури. – Віолетта Луньова

27 листопада відбулася зустріч віцепрем'єр-міністерки з гуманітарної політики – міністерки культури України Т. Бережної з послом Туреччини Мустафою Левентом Більгеном. Головною темою стали нові напрями партнерства, зокрема у сфері збереження та відновлення культурної спадщини. Сторони обговорили залучення турецької сторони до програм Альянсу культурної стійкості, зокрема до старту Українського фонду культурної спадщини та ініціативи «Equipment for Culture». Також підтверджено готовність поглиблювати співпрацю між музейними, науковими та мистецькими установами обох країн. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/66627/ukrayina-ta-turechchyna-posylyuyut-spiivpracyu-u-sferi-kultury/>

На окупованій частині Херсонщини створюють фейковий «культурний простір»: що стоїть за заявами окупантів

російська окупаційна влада поширила черговий пропагандистський матеріал про нібито «історичну подію» у сфері культури. У повідомленні йдеться, що на території «луганської народної республіки» відбулося підписання «чотиристороннього договору» між незаконними «міністерствами культури» окупованих районів Луганщини, Донеччини, Запоріжжя та Херсонщини. «Церемонію» провели у Красnodонському музеї «Молода гвардія». Пропаганда подає це як створення «єдиного культурного простору» та «укріплення союзних зв'язків». На окупованій частині Херсонщини росія системно створює паралельні адміністрації, у тому числі фейкове «міністерство культури». Його «керівником» пропаганда називає А. Лагойського – одного з колаборантів, який просуває легітимізацію російських наративів про «новоросію» та «єдність культурного простору». Підписання таких «угод» не

має жодної юридичної сили, адже йдеться про території України, що перебувають під тимчасовою окупацією. Це спроба: створити картинку «керованої нормальності»; імпортувати російську культурну політику на захоплені території; витіснити українську культуру, історію та ідентичність; вписати Херсонщину у пропагандистську концепцію «Донбасу і Новоросії». У новині окупанти наголошують на «збереженні та розвитку російської культури», «патріотичних цінностях» та «єдності народів». Під такими формулюваннями ховається: повна русифікація освітнього та культурного простору; вилучення українських книжок, заборона української мови у школах і бібліотеках; переоформлення та пограбування музеїв, бібліотек, архівів, підміна історичних наративів; створення «спільних проєктів», які мають показати світові нібито легітимність окупації. Також пропаганда намагається «перепрошити» ідентичність мешканців окупованих районів Херсонщини, асоціюючи їх із «донбаським» або «новоросійським» культурним простором. Докладніше:

<https://skadovsk.rayon.in.ua/news/853083-na-okupovaniy-chastini-khersonshchini-stvoryuyut-feykoviyy-kulturniy-prostir-shcho-stoit-za-zayavami-okupantiv>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm